

The Guardian en [Architectuur](#)

'Een plek die je je hele leven blijft': waarom Nederlandse architecten oude scholen nieuw leven inblazen

De inspirerende metamorfose van een hogeschool uit de jaren zestig in Utrecht, die minder dan de helft van de kosten van een nieuw gebouw kostte en een derde van de CO2-voetafdruk had, is een van de projecten in Nederland die het Verenigd Koninkrijk essentiële lessen in duurzaamheid kunnen leren.

[Rowan Moore](#)

Zo 23 mrt 2025 12.00 CET

Deel

"Het groenste gebouw, om een slogan te citeren die nu populair is onder architecten, is er een die al gebouwd is. Het vat de late realisatie samen dat de koolstofimpact en het energieverbruik van sloop en nieuwbouw aanzienlijker kunnen zijn dan die van het verwarmen, koelen en laten draaien van een gebouw wanneer het in gebruik is. Het is nog steeds een principe dat slechts fragmentarisch in de praktijk wordt gebracht, in het Verenigd Koninkrijk en elders. Maar de Nederlandse non-profitorganisatie [Mevrouw Meijer](#) (betekenis mevrouw Meijer), die zich inzet om oude schoolgebouwen nieuw leven in te blazen, laat in stilte zien hoe het kan.

De aanpak van haar organisatie, zegt oprichter Wilma Kempinga, is ecologisch, financieel en praktisch zinvol, maar het gaat ook om de ervaringen en herinneringen uit de kindertijd. "Het is heel belangrijk dat studenten schoonheid ervaren", zegt ze. "Dit is een plek die je je de rest van je leven zult herinneren." Voor Kempinga wordt schoonheid het beste bereikt door het beste te maken van bestaande gebouwen - zelfs die waarvan men denkt dat ze onopvallend zijn - en de beste jonge architecten de transformatie te laten ontwerpen.

Het originele gebouw is typerend voor veel gebouwen in Nederland, waarvan het ontwerp rustig humaan is zonder spectaculair te zijn

We zitten in [Nimeto, een vakschool in Utrecht](#) waar leerlingen van 16 tot 21 jaar leren etalages aan te kleden, theaterdecor te ontwerpen, te schilderen en decoreren, specialistische restauratie en andere vaardigheden te leren. Het is een behoorlijk werk van het Nederlandse verzorgingsstaatmodernisme uit de jaren 60 – een van de duizenden uit de naoorlogse onderwijsbouwhausse in het land: goed verlicht en goed geproportioneerd, gebouwd in witgeverfde baksteen, binnen wiens eenvoudige muren de beelden, geluiden en geuren van jonge mensen die dingen maken, te zien zijn. Sommigen van hen schilderen op ingelegde ezels onder dakramen op het noorden, of schaven en zagen hout; anderen proberen hun decoratietechnieken uit op een

huisachtige structuur die is gebouwd om hen zoveel mogelijk lastige knooppunten en andere uitdagingen te bieden. De school is bevolkt met trompe l'oeil-fragmenten van architectuur – delen van toneeldecors – en experimentele tentoonstellingen van objecten die je in een etalage zou kunnen vinden.

Nu is het beter dan ooit. Waar de school ooit in twee hoofdblokken was verdeeld, zijn ze nu verbonden door een brug op de eerste verdieping en een galerij met daaronder een zuilengalerij. Een centrale binnenplaats die ooit een parkeerplaats was, is nu een tuin die de cyclus van het schooljaar markeert met geel-witte bloemen in september en blauw-witte bloemen in de lente. Ruimtes met dubbele hoogte brengen licht in een grote kelder, die nu kan worden gebruikt om te leren in plaats van alleen om op te slaan. Ze breken ook een gereguleerde voormalige opstelling van interne gangen open die dubbel zijn beladen met klaslokalen. Je kunt nu omhoog, omlaag, opzij en over de breedte kijken, en ook recht vooruit.

[Bekijk afbeelding in](#)

[volledig scherm](#)

Bij Nimeto leren studenten alles van theaterdecorontwerp tot etalage-inrichting. Foto: MWA Hart Nibbrig

De kantine bevindt zich in een van de twee blokken, de bibliotheek in een ander, wat betekent dat de twee faciliteiten die door alle studenten worden gedeeld, over de school zijn verdeeld. Voorheen, zegt directeur Henk Vermeulen van Nimeto, noemden studenten die in het ene deel werkten, die in het andere deel “aan de andere kant”, maar nu zijn alle delen van het gebouw evenzeer van hen. De tuin is een referentiepunt voor het hele complex, zichtbaar door een grote glazen wand in de kantine en vanuit de bibliotheek, over de lange galerij van hout en glas. De laatste, niet alleen een circulatieroute, is een lichte en royale ruimte bevolkt door het werk van studenten.

Het nieuwe ontwerp, van [Maarten van Kesteren](#), een jonge architect uit Den Haag, gaat over het openen en verbinden en het maken van een gedeelde container voor de veelzijdige creativiteit van de studenten. De "hele school heeft het gevoel dat je deel uitmaakt van een levendige werkplaats", zoals Van Kesteren het zegt. Het detail is eenvoudig, met wat Kempinga "heel mooie pure materialen noemt die ongebruikelijk

zijn in schoolgebouwen", zoals een eikenhouten vloer waarvan de houtachtige geur zich vermengt met die van de werkplaatsen. Het project wordt bereikt met een minimum aan middelen, de enige nieuwe structuur is de lange galerij/brug, en krijgt extra onderwijsruimte (voornamelijk in de kelder), zodat het aantal leerlingen kan toenemen van 1.400 tot 1.700, terwijl het totale oppervlak van het complex licht wordt verkleind. Het kost ook minder dan de helft van een gelijkwaardig nieuw gebouw, met 30% van de CO2-voetafdruk.

[Bekijk afbeelding in](#)

[volledig scherm](#)

'Over verbindingen': Nimeto's eikenhouten vloer, opengewerkt interieur. Foto: MWA Hart Nibbrig

Mevrouw Meijers rol, hier en elders, is om te pleiten voor renovatie in plaats van vervanging, en bewijs te leveren dat het goedkoop, praktisch en klimaatvriendelijk zal zijn. Ze helpen ook bij het selecteren van de architect. Ze kiezen een shortlist van drie, die vervolgens drie maanden lang met leraren, studenten en de buurtgemeenschap

samenwerken om hun ontwerpen te ontwikkelen, waaruit de uiteindelijke ontwerpers worden gekozen. Het is meer een samenwerking dan een competitief proces, waarbij de architecten hun ideeën met elkaar delen. Jonge bureaus zonder eerdere schoolervaring, zoals die van Van Kesteren, krijgen de voorkeur. "We willen geen oude man of een oud meisje", zegt Vermeulen, maar iemand die frisse ideeën meebrengt. Omdat zijn school altijd betoogt dat haar onervaren studenten kansen moeten krijgen, zegt hij, zou ze hetzelfde moeten doen bij het aanstellen van architecten.

Het originele Nimeto-gebouw is typerend voor veel Nederlanders, waarvan het ontwerp rustig humaan is zonder spectaculair of bijzonder genoeg te zijn om te worden aangemerkt als belangrijk erfgoed. Toch, zegt Kempinga, maken ze deel uit van het gedeelde geheugen van het land.

"We zijn allemaal naar zulke scholen geweest," zegt ze, "ze zijn onderdeel van onze maatschappij, een speciaal deel van onze geschiedenis." Haar organisatie probeert de "schoonheid van het gewone" die door de tijd is vertroebeld, nieuw leven in te blazen. "Mensen zijn verbaasd – 'Is dit onze school?' vragen ze – omdat ze de schoonheid ervan uit het oog zijn verloren"

Scholen bevinden zich ook vaak in het centrum van de gemeenschappen die ze bedienen, terwijl nieuwe vervangers vaak meer afgelegen liggen. Maar zoals Vermeulen het stelt: "onze buurt zou moeten profiteren van een nieuwe school, en onze leerlingen zouden moeten werken voor deze maatschappij", dus is het beter als ze blijven waar ze zijn. Het buitenlandschap van Nimeto is zo ontworpen dat het de tuin van de school verbindt met de omgeving en deel uitmaakt van de "ecologische structuur", zoals Van Kesteren zegt, van Utrecht.

Mevrouw Meijer heeft inmiddels een aantal schoolprojecten lopen en onlangs afgerond, waaronder [De Zevensprong](#), een basisschool en kinderdagverblijf in de Eindhovenense wijk Best, van de Amsterdamse praktijk Buro Kettinghuls. Hier is het oude schoolgebouw uitgebreid met een stoere houtconstructie die zorgt voor rustige interieurs en een lang balkon om evenementen op een aangrenzend sportveld te bekijken. Vanaf hier kunnen kinderen op een speelse manier via een glijbaan terug naar de begane grond.